



Wonen Limburg
Postbus 1254
6040 KG ROERMOND

Ons kenmerk DOC-00415867
Zaaknummer 2022-033165
Bijlage(n) -

Maastricht 1 februari 2023
Verzonden 1 februari 2023

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben een aanvraag voor een ontheffing soorten Wet natuurbescherming ontvangen van:

Naam aanvrager: Wonen Limburg

Ontvangen op: 21 juni 2022
Aangevuld op: 13 december 2022 en 24 januari 2023

Locatie activiteiten: Diverse locaties in de gemeentes Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo, Weert, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Stein, Kerkrade en Brunssum

Betreft: renoveren van woningen
Zaaknummer: 2022-033165

Onderdelen van deze ontheffing soorten Wet natuurbescherming:

1. Besluit
2. Procedure
3. Bezwaar
4. Inwerkingtreding
5. Voorschriften
6. Overwegingen



1. Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op het bepaalde in de artikelen 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming (Wnb), en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan aanvrager ontheffing te verlenen;
2. dat ontheffing wordt verleend voor het renoveren van woningen op diverse locaties in de gemeentes Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo, Weert, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Stein, Kerkrade en Brunssum;
3. dat ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*), artikel 3.1, tweede lid, Wnb;
 - het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), artikel 3.5, tweede lid, Wnb;
 - het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), artikel 3.5, vierde lid, Wnb;
4. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 5 vermelde voorschriften verbonden zijn;
5. dat deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf de dag na bekendmaking van dit besluit tot 1 januari 2027;
6. dat de voorschriften betreffende de compenserende / permanente voorzieningen van kracht blijven na afloop van de periode van de ontheffing;
7. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 21 juni 2022, aangevuld op 13 december 2022 en 24 januari 2023, deel uitmaken van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

C.B.H.P. Deben-Erens
clustermanager Vergunningen, Toezicht en Handhaving
Team Vergunningen



2. Procedure

Op 21 juni 2022, aangevuld op 13 december 2022 en 24 januari 2023, heeft Econsultancy, daartoe gemachtigd door aanvrager een aanvraag om een ontheffing soorten Wet natuurbescherming ingediend.

Het betreft diverse locaties in de gemeentes Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo, Weert, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Stein, Kerkrade en Brunssum.

Deze aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2022-033165.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing Soorten Wet natuurbescherming (Wnb) hoofdstuk 3 van 21 juni 2022;
- Ondertekende machtiging;
- Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg, Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022;
- Bijlage 1, Resultatenoverzicht per complex renovatieprojecten 2023 Wonen Limburg, Econsultancy, ingediend op 22 juni 2022;
- Bijlage 2, Adressenlijst renovatieprojecten 2023, Econsultancy, ingediend op 22 juni 2022;
- Bijlage 3, Overzicht complexen per gemeente renovatieprojecten 2023 Wonen Limburg, Econsultancy, ingediend op 22 juni 2022;
- Memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022;
- Memo 'Beantwoording vragen n.a.v. gesprek en concept ontheffing 19 januari 2023', Econsultancy, 24 januari 2023.

Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is met de reguliere procedure voorbereid zoals beschreven in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Volledigheid aanvraag en opschorting procedure

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In verband met het ontbreken van een aantal gegevens hebben wij de aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Awb op 13 oktober 2022 in de gelegenheid gesteld om uiterlijk op 10 januari 2023 de aanvullende gegevens in te dienen. Op 13 december 2022 en 24 januari 2023 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen.

Verlengen beslistermijn

Wij hebben de beslistermijn verlengd met zeven weken overeenkomstig artikel 5.1, tweede lid, Wnb.

Kennisgeving

De kennisgeving wordt gepubliceerd op de website <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl> (klik dan op officiële bekendmakingen). Belanghebbenden zijn door ons schriftelijk geïnformeerd.

Overige wet- en regelgeving

Wij wijzen u erop dat er mogelijk nog op grond van andere wet- en regelgeving een andere toestemming nodig is.



Contact

Indien u vragen heeft over dit besluit, kunt u contact opnemen met het cluster Vergunningen, Toezicht en Handhaving, e-mail postbus@prvlimburg.nl of telefonisch via +31 (0)43 389 99 99.

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is digitaal verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Horst aan de Maas
- Burgemeester en wethouders van gemeente Maasgouw
- Burgemeester en wethouders van gemeente Peel en Maas
- Burgemeester en wethouders van gemeente Weert
- Burgemeester en wethouders van gemeente Venlo
- Burgemeester en wethouders van gemeente Venray
- Burgemeester en wethouders van gemeente Stein
- Burgemeester en wethouders van gemeente Kerkrade
- Burgemeester en wethouders van gemeente Roerdalen
- Burgemeester en wethouders van gemeente Brunssum
- Burgemeester en wethouders van gemeente Leudal
- Econsultancy

3. Bezwaar

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Algehele Juridische Zaken, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Naast het indienen van uw bezwaarschrift per post is ook de elektronische weg opengesteld. U dient dan gebruik te maken van een daartoe ontwikkeld webformulier. Aan het webformulier is een DigiD-module (voor particulieren) dan wel eHerkenning-module (voor ondernemers en organisaties, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel) gekoppeld zodat u het bezwaarschrift digitaal kunt ondertekenen. Op deze wijze wordt onder andere gewaarborgd dat het elektronisch verkeer op een betrouwbare en vertrouwelijke manier plaatsvindt.

De webformulieren zijn geplaatst op de website van de Provincie Limburg en te raadplegen via www.limburg.nl/loket/producten-diensten/@606/bezwaar-beslissing onder 'Hoe dient u uw bezwaar in?'

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht, Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.



4. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking één dag na de toezending aan de aanvrager.

5. Voorschriften

Aan deze beschikking zijn de volgende voorschriften verbonden.

1. De ontheffing wordt slechts voor de in hoofdstuk 1 genoemde soorten en handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffing geldt voor het plangebied van circa 1100 woningen (in 43 complexen), gelegen op diverse locaties in de gemeentes Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo, Weert, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Stein, Kerkrade en Brunssum, zoals opgenomen in hoofdstuk 6 van dit besluit.
4. De ontheffinghouder moet direct contact opnemen met het cluster Vergunningen, Toezicht en Handhaving, e-mail postbus@prvlimburg.nl of telefonisch via +31 (0)43 389 99 99 indien bij het uitvoeren van werkzaamheden andere beschermde soorten worden aangetroffen of andere handelingen noodzakelijk zijn als waarvoor deze ontheffing is verleend en sprake is van een overtreding van een verbodsbepaling.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de activiteiten aanwezig zijn en op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. Met inachtneming van de voorschriften in dit besluit moeten de maatregelen uitgevoerd worden zoals beschreven in:
 - hoofdstuk 8, 9 en 10 van het bij de aanvraag gevoegde 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022;
 - memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022.
7. De maatregelen zoals opgenomen in het bij de aanvraag gevoegde activiteitenplan, in de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022 en de voorschriften van dit besluit worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol, dat altijd op de locatie aanwezig is en waarmee het uitvoerende personeel bekend is.
8. Uiterlijk 2 weken voor aanvang van elk nieuw kwartaal moet, zolang de renovatiewerkzaamheden duren, een overzicht aangeleverd worden met:
 - een planning van de uitvoering van de werkzaamheden in dat kwartaal;
 - welke werkzaamheden dat kwartaal daadwerkelijk waar uitgevoerd gaan worden;
 - een overzicht welke mitigerende en welke compenserende maatregelen dat kwartaal waar uitgevoerd gaan worden.



Dit overzicht moet via de Berichtenbox voor bedrijven of per post worden verstuurd naar Provincie Limburg, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht, onder vermelding van het zaaknummer.

Huismus

9. De renovatiewerkzaamheden van woningen/complexen met nestlocaties van de huismus vinden plaats in de periode 1 oktober tot 1 maart óf de huidige nesten van de huismus worden vooraf ongeschikt gemaakt in de periode 1 oktober tot 1 maart door een ecologisch deskundige. Als na het ongeschikt maken toch nog dieren worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld totdat de dieren de huidige verblijfplaats(en) zelfstandig hebben verlaten.
10. De nesten van de huismus in de te renoveren woningen moeten ongeschikt gemaakt worden door een ecologisch deskundige. Indien er alleen nestlocaties ter hoogte van de dakgoot zijn, moeten de ruimtes onder de dakpannen bij de dakgoot gedicht worden. Indien er tevens verblijfplaatsen van de huismussen onder de dakpannen op de kopse kant zijn, moeten ook deze zijdes afgedicht worden. Het verwijderen van de dakpannen en dakgoot mag niet plaatsvinden in een vorstperiode.
11. De woningen dienen per complex opeenvolgend gerenoveerd te worden, zodat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig blijven voor de huismus en ze tijdelijk kunnen ophokken bij individuen in de directe omgeving. Indien mogelijk moet gestart worden met de renovatie van de woningen zonder nestlocatie in het desbetreffende complex.
12. Er dienen 3 maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken danwel voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden in de winterperiode, per nestlocatie, twee tijdelijke huismusnestkasten te worden opgehangen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, die voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument huismus' versie 2.0, juni 2022 van BIJ12. Deze tijdelijke kasten dienen minimaal één broedseizoen na afloop van de renovatiewerkzaamheden in het desbetreffende complex te blijven hangen en mogen daarna alleen worden verwijderd mits ze niet in gebruik zijn.
13. De al aanwezige huismuskasten in complex 7036 te Venray moeten blijven hangen tijdens en na de renovatiewerkzaamheden. De werkzaamheden moeten in dit complex of buiten het broedseizoen uitgevoerd worden of de kasten moeten vrij toegankelijk blijven.
14. Per te renoveren hoekwoning moeten twee permanente verblijfplaatsen voor de huismus gerealiseerd worden door een opening in het overstek te creëren (of indien niet mogelijk door het toepassen van een inmetsele kast). In totaliteit moeten er 364 nieuwe verblijfplaatsen voor de huismus gecreëerd worden. Dit moet gerealiseerd worden conform paragraaf 8.3.1. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 en conform de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022. Voor het overige moeten deze voorzieningen ook voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument huismus' versie 2.0, juni 2022 van BIJ12.



Gierzwaluw

15. De renovatiewerkzaamheden van woningen/complexen met nestlocaties van de gierzwaluw vinden plaats in de periode 1 september tot 1 april óf de huidige nesten van de gierzwaluw worden vooraf ongeschikt gemaakt in de periode 1 september tot 1 april door een ecologisch deskundige. Als na het ongeschikt maken toch nog dieren worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld totdat de dieren de huidige verblijfplaats(en) zelfstandig hebben verlaten.
16. De nesten van de gierzwaluw in de te renoveren woningen moeten ongeschikt gemaakt worden door een ecologisch deskundige. De bebouwing moet ongeschikt gemaakt worden door de dakranden, ruimtes onder de dakpannen en ruimtes in het overstek ontoegankelijk te maken voor de gierzwaluw met behulp van dakgoot-borstels en steigerdoek.
17. De woningen dienen per complex opeenvolgend gerenoveerd te worden, zodat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig blijven voor de gierzwaluw en ze tijdelijk terecht kunnen in andere verblijfsplaatsen in de directe omgeving. Indien mogelijk moet gestart worden met de renovatie van de woningen zonder nestlocatie in het desbetreffende complex.
18. Alleen als er minder dan 10 nestlocaties van gierzwaluw in een complex vastgesteld zijn, is het mogelijk om in de periode van 1 april tot 1 september de renovatiewerkzaamheden uit te voeren. Voorafgaand aan het ongeschikt maken dienen, per nestlocatie, twee tijdelijke gierzwaluwnestkasten te worden opgehangen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, die voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gierzwaluw' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12. Deze tijdelijke kasten dienen minimaal één broedseizoen na afloop van de renovatiewerkzaamheden in het desbetreffende complex te blijven hangen en mogen daarna alleen worden verwijderd mits ze niet in gebruik zijn.
19. De al aanwezige gierzwaluwkasten in complex 7036 te Venray moeten blijven hangen tijdens en na de renovatiewerkzaamheden. De werkzaamheden moeten in dit complex of buiten het broedseizoen uitgevoerd worden of de kasten moeten vrij toegankelijk blijven.
20. Per te renoveren hoekwoning moeten twee permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw gerealiseerd worden door ruimte te creëren in het nieuwe overstek aan de voor-, achterzijde of kopgevel van de woning. Is hier niet genoeg plaats, dan moeten er 2 inmetstelstenen per kopgevel geplaatst worden. In totaliteit moeten er 364 nieuwe verblijfsplaatsen voor de gierzwaluw gecreëerd worden. De permanente verblijfsplaatsen moeten gerealiseerd worden conform paragraaf 8.3.2. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 en conform de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022. Voor het overige moeten deze voorzieningen ook voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gierzwaluw' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12.



Gewone dwergvleermuis/ /laatvlieger

21. De woningen dienen per complex opeenvolgend gerenoveerd te worden, zodat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig blijven voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en ze tijdelijk terecht kunnen in andere verblijfsplaatsen in de directe omgeving. Indien mogelijk moet gestart worden met de renovatie van de woningen zonder verblijfsplaats in het desbetreffende complex.
22. In complex 1506 Weert moeten 34 vleermuiskasten conform paragraaf 8.1.3. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 en conform de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022, worden opgehangen. Dit geldt ook voor complex 2004 Urmond waar 50 kasten moeten worden opgehangen en voor complex 2032 Urmond waar 24 kasten moeten worden opgehangen. Al deze kasten moeten worden opgehangen voor 15 mei 2023 en daarnaast voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gewone dwergvleermuis' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12. Al deze kasten moeten na de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden blijven hangen.
23. In complex 783 Posterholt moeten voor 15 mei 2023 4 kraamkasten (VTM3 van Unitura of vergelijkbaar) worden opgehangen binnen 50 meter van de Eijkersstraat 30, conform paragraaf 8.1.4. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 en conform de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022. Deze kasten moeten ook voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gewone dwergvleermuis' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12. De kasten moeten na de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden blijven hangen. De renovatiewerkzaamheden in dit complex mogen pas starten vanaf augustus 2023.
24. In complex 460 Herkenbosch moeten voor 15 mei 2023 4 kraamkasten (VTM3 van Unitura of vergelijkbaar) worden opgehangen binnen 50 meter van de Reestraat 3, conform paragraaf 8.1.5. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 en conform de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022. De kasten moeten na de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden blijven hangen. De renovatiewerkzaamheden in dit complex mogen pas starten vanaf augustus 2023.
25. De huidige zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger moeten ongeschikt worden gemaakt in de periode 15 april tot 15 oktober door een ecologisch deskundige. Als na het ongeschikt maken toch dieren worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld totdat de dieren de huidige verblijfplaats(en) zelfstandig hebben verlaten. Het ongeschikt maken moeten gebeuren door drie dagen voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden één of meerdere van de volgende opties te hanteren:
 - a. het verwijderen van de randpannen langs de kopse kant van de woningen, waardoor tocht gecreëerd wordt;



- b. het verwijderen van gevelbetimmering waardoor tocht gecreëerd wordt;
- c. het plaatsen van exclusion flaps over de invliegopeningen, waardoor vleermuizen wel naar buiten kunnen, maar niet meer naar binnen kunnen;
- d. minstens drie dagen gedurende de nachtelijke uren de invliegopening belichten.

Deze maatregelen kunnen alleen getroffen worden bij verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bij een avondtemperatuur van tenminste 7 graden Celsius en bij verblijfplaatsen van de laatvlieger enkel bij avondtemperaturen van tenminste 12 graden Celsius.

- 26. Er moeten maatregelen worden genomen om te voorkómen dat verdreven vleermuizen vóór de start van de werkzaamheden elders in de te renoveren panden hun verblijf maken. Er dient aangetoond te worden dat deze maatregelen effectief zijn.
- 27. Voor complex 783 Posterholt en complex 460 Herkenbosch geldt dat de maatregelen zoals benoemd in voorschrift 25 alleen mogen worden uitgevoerd in de periode van 15 april tot 15 mei of van 1 augustus tot 15 oktober.
- 28. Bij de woningen/complexen waarvan het dak wordt gerenoveerd, worden nieuwe permanente voorzieningen gerealiseerd in de ruimte achter het overstek van elke kopgevel voor de gewone dwergvleermuis en voor de laatvlieger. Per kopgevel worden 2 ruimtes gecreëerd. De permanente verblijfplaatsen moeten gerealiseerd worden conform paragraaf 8.3.3. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022, en voor het overige voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gewone dwergvleermuis' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12.
- 29. Bij de woningen/complexen waarvan het dak niet wordt gerenoveerd, worden (met een vermenigvuldigingsfactor van vier per verloren gegane verblijfplaats) nieuwe permanente voorzieningen gerealiseerd door het in metselen van 2 inbouwstenen (Unitura VMPM2 of Vivara Pro IB VL 05) op de kopgevels voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De permanente verblijfplaatsen moeten gerealiseerd worden conform paragraaf 8.3.4. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022, en voor het overige voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gewone dwergvleermuis' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12.
- 30. Als extra permanente voorziening voor de laatvlieger moet in de complexen 783 Posterholt en 2032 Urmond, op de volgende adressen:
 - Eijkerstraat 19 Posterholt;
 - Eijkerstraat 21 Posterholt;
 - Sint Antoniusplein 43 Urmond;
 - Sint Antoniusplein 57 Urmond;één in metselkast van Unitura (VMPMG1) ingebouwd worden conform paragraaf 8.3.5. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022.



31. Als permanente voorziening voor de kraamverblijfsplaats van de gewone dwergvleermuis moet in complex 783 Posterholt, op de volgende adressen:

- Eijkerstraat 27 Posterholt;
- Eijkerstraat 30 Posterholt;
- Eijkerstraat 32 Posterholt;
- Eijkerstraat 42 Posterholt;

één inmetselfkast van het type VMPK1 ingebouwd worden conform paragraaf 8.3.6. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022, en deze moet voor het overige voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gewone dwergvleermuis' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12.

32. Voor complex 460 Herkenbosch, betreffende adres Reestraat 3, gelden de volgende voorschriften:

- a. de spouwmuur ter hoogte van de zolderruimte mag niet na geïsoleerd worden in de nok van de woning, zodat de spouwmuur toegankelijk blijft of wordt gemaakt voor de laatvlieger (indien nodig wel zolderruimte van binnenuit isoleren om koudebrug te beperken);
- b. bovenop de gevel moet op meerdere punten een ruimte vrijgehouden worden van 2,5 cm, zodat de laatvlieger via de nieuw aangebrachte gevelbetimmering vrije toegang heeft tot de open spouwmuur;
- c. gevelbetimmering moet een vrije tussenruimte bieden van 2,5 cm vanaf de gevel zodat voldoende kruipruimte voor de laatvlieger aanwezig is;
- d. er moeten minimaal vier openingen onder de gevelbetimmering gerealiseerd worden, zodat de laatvlieger toegang krijgt tot de ruimte achter de gevelbetimmering. Deze openingen moeten 2,5 cm bij 20 cm groot te zijn;
- e. er moet één kraamkast in kopgevel ingemetseld worden.

Deze maatregelen moeten conform paragraaf 8.3.7. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 uitgevoerd worden.

33. Als permanente voorziening voor de kraamverblijfsplaats van de laatvlieger moet in complex 460 Herkenbosch, op de volgende adressen:

- Reestraat 1 Herkenbosch;
- Reestraat 3 Herkenbosch;
- Schoolstraat 17 Herkenbosch;
- Schoolstraat 19 Herkenbosch;

één inmetselfkast van het type VMPK1 ingebouwd worden conform paragraaf 8.3.7. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022.



34. In totaliteit moeten er 506 nieuwe verblijfsplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gecreëerd worden, conform paragraaf 8.3.3. tot en met paragraaf 8.3.7. van het 'Activiteitenplan Renovatieprojecten 2023, 43 complexen Wonen Limburg', Econsultancy, rapportnummer 14763, versie D1 van 17 juni 2022 en conform de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy, 10 november 2022. Voor het overige moeten deze voorzieningen ook voldoen aan de eisen gesteld in paragraaf 3.2 'Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden' van het 'kennisdocument gewone dwergvleermuis' versie 1.0, juli 2017 van BIJ12.
35. Als de kraamkasten niet kunnen worden ingemetseld op de genoemde adressen in onderhavige ontheffing, moeten de alternatieve adressen worden gemeld via www.limburg.nl/vergunningen (ga naar Natuur en klik op Ontheffing soorten en klik vervolgens op Meldingsformulier Wet natuurbescherming), onder vermelding van het zaaknummer.

Overige

36. De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd in afstemming met een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Onder een deskundige wordt verstaan:
 - a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau of;
 - b. een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie of;
 - c. een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten of;
 - d. een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau of;
 - e. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en werkzaam of aangesloten is bij een Nederlandse beschermingsorganisatie of;
 - f. een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.
37. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren moet, minimaal acht weken voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing ingediend worden.

6. Overwegingen

Bij het nemen van het besluit op deze aanvraag hebben wij het volgende overwogen. De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd in paragraaf 3.1 (Vogelrichtlijnsoorten) en voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten in paragraaf 3.2 (Habitatrichtlijnsoorten). Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten (Andere soorten). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden.



Deze aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten.

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.3, vierde lid of artikel 3.8, vijfde lid Wnb, is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikelen genoemde belangen;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Omschrijving aanvraag

De aanvrager wil door heel Limburg circa 1100 woningen (allemaal in eigendom van Wonen Limburg) energetisch renoveren om deze weer toekomstbestendig te maken, zowel qua duurzaamheid als bouwtechnisch. Veel woningen zijn voorzien van een pannendak en opgetrokken uit baksteen. Ze zijn gelegen in de bebouwde kom, variërend van gelegen in een klein dorp tot in de centra van de overkoepelende gemeenten. De te renoveren complexen bevinden zich op diverse locaties in de gemeentes Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo, Weert, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Stein, Kerkrade en Brunssum. Een nadere duiding van deze locaties wordt gegeven in bijlage 2 van de aanvraag, 'Adressenlijst renovatieprojecten 2023' en in bijlage 3 van de aanvraag 'Overzicht complexen per gemeente renovatieprojecten 2023 Wonen Limburg', beide documenten van Econsultancy en ingediend op 22 juni 2022. Daarnaast wordt ook nog een nadere duiding gegeven in de memo 'Beantwoording vragen van 13 oktober 2022', Econsultancy van 10 november 2022. Het betreft 43 complexen die vanaf januari 2023 gerenoveerd gaan worden. Planning is om eind 2023 klaar te zijn met alle renovaties, maar er is uitloop mogelijk.

De renovatiewerkzaamheden bestaan uit:

- het vervangen van bestaande daken;
- het na-isoleren van spouwmuren;
- het vervangen van kozijnen en/of glas;
- inwendige renovatie.

De te renoveren woningen zijn in gebruik door huismus, gierzwaluw, laatvlieger en gewone dwergvleermuis. In het plangebied zijn 69 nestlocaties van de huismus en 33 nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen. Ook zijn 88 zomerverblijfplaatsen, 20 zomer/paarverblijfplaatsen, 21 paarverblijfplaatsen en 1 kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Tenslotte zijn er 4 zomerverblijfplaatsen en 1 kraamkolonie van de laatvlieger aangetroffen.

Indien het dak van een te renoveren woning niet vervangen wordt en ook de spouw niet wordt na geïsoleerd, zullen op desbetreffende locatie geen verblijfplaatsen van beschermde soorten verdwijnen als gevolg van de renovatie. Worden deze werkzaamheden wel uitgevoerd, dan is sprake van het verstoren en van het wegnemen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het opzettelijk vernietigen of beschadigen of wegnemen van een vaste rust- en verblijfplaats is verboden, evenals het opzettelijk verstoren.



Huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatie gebonden vanwege het renoveren/verduurzamen van specifieke woningen/complexen. De nesten en verblijfplaatsen van de beschermde soorten worden ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode van de betreffende soort of er wordt gerenoveerd buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort. In de meeste complexen zijn enkel zomer- en/of paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger aangetroffen. In alle gevallen dat er verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen, bleken ook in de omgeving voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig te zijn door aanwezigheid van dezelfde type woningen, ander type woningbouw met gevelbetimmering dan wel woningen met openingen die leiden naar geschikte verblijfsruimtes. Vandaar dat het niet noodzakelijk is tijdelijke kasten op te hangen voor de kleine zomer- en paarverblijfplaatsen gedurende de renovatie, aangezien vleermuizen binnen de functionele leefomgeving voldoende alternatieven hebben. Bovendien zullen op de meeste plekken, door fasering in de werkzaamheden, tijdig nieuwe permanente voorzieningen aanwezig zijn. Verder worden gedurende de renovatiewerkzaamheden standaard bij alle hoekwoningen twee verblijfplaatsen voor elke beschermde soort gecreëerd (dus voor zowel huismus, gierzwaluw als vleermuizen), waardoor er voldoende verblijfplaatsen beschikbaar zijn en blijven.

Door de gekozen inrichting, planning en werkwijze wordt schade aan de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en laatvlieger zoveel mogelijk voorkomen.

Voor de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

De ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang:

Vogelrichtlijn

- In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Habitatrichtlijn

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De woningen/complexen worden gerenoveerd/verduurzaamd omdat ze verouderd zijn, geen tot gebrekkige isolatie hebben en niet meer voldoen aan de (bouwtechnische) eisen van deze tijd. Het isoleren van de woningen vermindert de kans op vochtproblematiek en heeft een positief effect op het binnenklimaat voor bewoners. De renovatiewerkzaamheden dragen bij aan de doelstellingen van het landelijk energieakkoord 2013 en het klimaatakkoord uit 2019 en de regionale doelstellingen in Limburg, waarbij wordt ingezet op verduurzaming van de samenleving en het energiezuinig verbouwen van woningen. De afname aan energieverbruik zal leiden tot een afname aan CO₂-productie en daarmee een bijdrage leveren aan het beperken van de klimaatverandering wat voor groot openbaar belang is voor onze samenleving.

Het bovenstaande belang weegt in dit geval zwaarder dan het ecologische belang.



Staat van instandhouding

Huismus en gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is matig ongunstig (bron Sovon). De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is gunstig (bron Sovon). De gierzwaluw is vrijwel uitsluitend in Nederland aanwezig in de periode april tot oktober. De huismussenpopulatie en gierzwaluwpopulatie verschillen per regio, maar wijken in grote lijnen niet af van het landelijke beeld. De huidige verblijfplaatsen van de huismus en gierzwaluw worden binnen het plangebied of in de directe omgeving tijdig en voldoende gecompenseerd. Het leefgebied blijft ongewijzigd.

De handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het hele land aangetroffen. De landelijke en regionale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt als gunstig beoordeeld (Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12 versie 2022).

De laatvlieger komt in Nederland vrij algemeen voor en wordt in het hele land aangetroffen. De landelijke staat van instandhouding van de laatvlieger kan als gunstig worden beoordeeld op basis van populatieomvang, verspreidingsgebied en kwaliteit leefgebied (Arcadis, d.d. 16 mei 2018). De trend is landelijk verslechterend.

Om de gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen op landelijk niveau te blijven garanderen dienen op lokaal niveau maatregelen genomen te worden. De huidige verblijfplaatsen worden vooraf (tijdelijk) ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode van de betreffende soort. Er zijn en blijven voldoende alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger beschikbaar in het plangebied of de directe omgeving. Tijdens en na afloop van de werkzaamheden is er voldoende functioneel leefgebied beschikbaar voor de vleermuizen in het plangebied.

Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Het is mogelijk dat in het plangebied andere, dan uit de onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1, 3.2 en/of 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

Onverminderd een vrijstelling, gedragscode of ontheffing dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen.

Conclusie

Gelet op deze overwegingen wordt de gevraagde ontheffing soorten Wet natuurbescherming verleend.